

«ОПТИМІСТ» ЯК ТИП «ЕМОТИВНОГО-Я» ІДЕНТИЧНОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИТЯЧОГО ПОЕТА

Пікалова А.О.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

У статті акцентовано на конструйованій сутності ідентичності. Запропоновано принцип емотивного конструювання ідентичності англомовного дитячого поета Кенна Несбітта (Kenn Nesbitt). Окреслено генезис, детермінацію та репрезентацію ідентичності. Аргументовано, що ідентичність дитячого поета породжується в процесі взаємодії з конкретним культурно-соціальним середовищем, у якому творить автор, що і визначає генезис його ідентичності. Її детермінує творча діяльність, репрезентована за допомогою мовленнєвої активності через «Образ Я», що містить когнітивні, афективні і поведінкові складники. Продуктами творчості автора – його мовленнєвої діяльності – є дитячі поетичні тексти, що прислужилися для моделювання «емотивного-Я» ідентичності. Виокремлено підтипи «емотивного-Я» ідентичності Кенна Несбітта – «гуморист», «жартівник», «витівник», диверсифікація та з'ясування особливостей яких уможливило об'єднати їх узагальненим типом «оптиміст».

Ключові слова: ідентичність, «емотивне-Я», дитячий поет, Кенн Несбітт (Kenn Nesbitt), типи «емотивного-Я» ідентичності, «гуморист», «жартівник», «витівник», «оптиміст».

Pikalova A. O. "Optimist" as a Type of "Emotive-I" of the Identity of the English-language Children's Poet. The article focuses on the constructed essence of the identity. Mary Bucholtz and Kira Hall study the identity as constructed in linguistic interaction. The authors propose principles of the construction of the identity. There are five principles: the emergence principle, the positionality principle, the indexicality principle, the relationality principle, the partialness principle.

The paper proposes the principle of the emotive constructing of the identity of the children's poet. Genesis, determination and representation of the identity of the children's poet are described. The genesis of the identity of the children's poet takes place in the process of interaction with the particular cultural and social environment in which the author creates, it is conditioned by previous experience, system of views, opinions and values of the author's personality, it is actualized by the internal stimuli. The identity of the children's poet is determined by creative activity, an unusual way of life, a unique way of interaction with the world which are implemented both at the level of language and at the level of emotions. Children's poems of the author, as a type of creative and linguistic activity, are products of the poet's creative activity. The creative activity of the children's poet is represented through "Image I" which includes cognitive, affective and behavioural components. In this way the "emotive-I" of the children's poet is constructed.

The article identifies the types of "emotive-I" of the identity of the English-language children's poet, such as Kenn Nesbitt: "humourist", "joker", "prankster".

Kenn Nesbitt's children's poetry is filled with optimism, cheerfulness, positive motives and aims that help to form the emotional sphere of young readers.

One of the main characteristics of the poetic texts of the author is their concreteness, which is manifested in the majority of nouns with specific meaning and verbs in the denotation of motor activity, qualitative adjectives (size, colour, form of objects, etc.), cardinal numerals, the absence of abstract concepts; saturation by simple sentences, complicated by homogeneous parts, the dominated amount of declarative and exclamatory sentences. The analysis of the illustrative material shows that the "optimist" as a type of "emotive-I" of the identity of the children's poet is represented by the above-mentioned linguistic and stylistic peculiarities. Thus, the results of the study indicate the possibility of distinguishing "optimist", generalize such types of "emotive-I" of the identity of Kenn Nesbitt as "humourist", "joker", "prankster".

Key words: identity, "emotive-I", children's poet, Kenn Nesbitt, types of "emotive-I" of the identity, "humourist", "joker", "prankster", "optimist".

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Поняття «ідентичність», перетинаючись з ключовими пріоритетами антропоцентричного підходу, постає одним із векторів дослідження сучасної лінгвістичної парадигми.

Поняття «ідентичність» є одним з провідних понять світобачення, світорозуміння та світосприйняття людини. Його активно досліджують у різних галузях гуманітарного знання, що зумовлено кореляцією із соціальними, політичними та культурними змінами у світі.

Ідентичність – це «усвідомлення належності об'єкта (суб'єкта) іншому об'єктові (суб'єктові) як частини і цілого, особливого і загального» з характерною ознакою і підставою «тотожності самому собі» [3, 6–7], «дискурсивно й інтерпретативно конструйована величина, що залежить від цілого ряду історичних і соціокультурних умов спілкування і дійсності» [2, 4], «результат когнітивно-емоційного конструювання суб'єктом (індивідом або колективом) своєї тотожності на основі ідентифікаційних ознак» [4, 18–19].

Знаковим видається той факт, що більшість дослідників трактують ідентичність як конструйовану реальність.

Визнання того, що між емоціями і розумом, між процесами мислення і роботою почуттів існує тісний взаємозв'язок, наукове обґрунтування взаємодії емоційної та інтелектуальної сторін людської діяльності [12, 26; 13, 4], тобто урахування взаємодії емоційного і ментального, виявляється досить важливим для сучасних лінгвістичних робіт, зокрема для встановлення конгруентності когнітивних і афективних компонентів ідентичності, яка конструюється в мовній інтеракції.

Актуальність роботи визначається спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення різноманітних параметрів ідентичності, зацікавленістю науковців проблемами конструювання ідентичності в дискурсі, визнанням зв'язку ментального з емоційним, а також обумовлюється обмеженою кількістю наукових розвідок, автори яких порушують питання ідентичності поетів, чії поезії призначені дітям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У річизі сучасних лінгвістичних досліджень проблема ідентичності постає об'єктом досліджень наукових розвідок таких авторів, як О. П. Матузкова [4], R. Bauman [9], M. Bucholtz [10], K. Hall [10], V. Koller [14] та ін.

На думку В. Коллер (V. Koller), ідентичність – це «концептуальна структура, що охоплює вірування та знання, норми і цінності, погляди та очікування, а також емоції і що конструюється в дискурсі» [14, 19] (тут і надалі переклад іншомовних джерел наш – А.О. Пікалова).

Науковці обґрунтовують той факт, що «мова надає інструменти для конструювання і формування ідентичності. За цих обставин «Я» особистості формується кризь призму процесів соціальної інтеракції» [11, 46].

Мері Баколц (Mary Bucholtz) і Кіра Холл (Kira Hall) переконані, що «ідентичність – це інтерсуб'єктивно досягнуте соціально-культурне явище» [10, 586]. Вони пропонують схему аналізу ідентичності, яка конструюється в мовній інтеракції з опертям на принципи емерджентності, позиціонування, індексальності, реляційності, парціальності [10].

У нашій роботі послуговуємося потрактуванням ідентичності як реляційного і соціокультурного явища, що виникає і конструюється в контексті дискурсивної інтеракції.

Емоційність у мовному заломленні, тобто вираження почуттів, настроїв, переживань людини різноманітними засобами мови, розуміють як емотивність.

В. І. Шаховський вважає, що «емотивність є особливою семантичною категорією, своєрідність якої значною мірою залежить від індивідуальності свого «творця», його життєвого досвіду і емоційного настрою» [8, 69].

Дотримуємося думки, що «творець» дитячої поезії – митець, чия діяльність зумовлена необхідністю створення позитивних настанов у власних поезіях,

призначених для дітей; автор, чії поетичні тексти мають на меті викликати очікувану емоційну реакцію в дітей.

Ідентичність дитячого поета постає як результат самовизначення відповідно до справи, якою займається людина. Цей процес проявляється в усвідомленні себе поетом, що творить для дітей; ототожненні або диференціації себе зі справою та дітьми; в когнітивних, афективних і поведінкових компонентах «Я-концепції» [1, 30]. На таких підставах окреслюється генезис, детермінація та репрезентація ідентичності дитячого поета.

Генезис ідентичності дитячого поета відбувається у процесі взаємодії з конкретним культурно-соціальним середовищем, у якому творить автор, обумовлюється попереднім досвідом, системою поглядів, установок і цінностей особистості митця, актуалізується його внутрішніми стимулами. Ідентичність дитячого поета детерміновано творчою діяльністю, незвичним життєвим шляхом, неповторним способом взаємодії зі світом, що реалізовано як на рівні мови, так і на рівні емоцій. Дитячі вірші автора як вид креативно-мовленнєвої діяльності поета – продукт його творчої діяльності, яку репрезентовано через «Образ Я», що охоплює когнітивні, афективні і поведінкові складники. У такий спосіб і моделюється «емотивне-Я» ідентичності дитячого поета.

З урахуванням зазначеного вбачаємо можливим виокремити **принцип емотивного конструювання ідентичності** дитячого поета. У процесі ідентифікації модифікується «емотивне-Я» ідентичності дитячого поета.

Формулювання мети і завдань статті. Мета наукової розвідки – описати механізм конструювання ідентичності англomовного дитячого поета Кенна Несбітта (Kenn Nesbitt) в аспекті зв'язку ментального з емоційним.

Мета роботи передбачає виконання таких **завдань**: з'ясувати особливості механізму конструювання ідентичності дитячого поета відповідно до принципу емотивного конструювання; установити основні типи «емотивного-Я» ідентичності Кенна Несбітта (Kenn Nesbitt) у ракурсі особливостей дитячих поезій; визначити способи актуалізації в дитячих поетичних текстах Кенна Несбітта диверсифікованих типів «емотивного-Я» ідентичності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гумор, жарт і веселощі є головними рисами дитячої поезії Кенна Несбітта, що активізують такі емоціогенні фактори, як емоційний комфорт, позитивні настанови, що викликають бажану емоційну реакцію тощо. Окреслені риси забезпечують емоційну насиченість дитячих поетичних текстів автора.

Як зазначалося вище, ідентичність дитячого поета детерміновано продуктами поетичної діяльності – дитячими віршами – і репрезентовано через «Образ Я». Оскільки основними рисами дитячої поезії Кенна Несбітта виявляються гумор, жарт і веселощі, то припускаємо можливим моделювання таких типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «гуморист», «жартівник», «витівник (веселун)».

У гумористичній формі поет зображує вчителів у вірші *"The Aliens Have Landed! A Funny School Poem*

for Kids» (1, 2). Учителі порівнюються з прибульцями, що, приземлившись, отримали роботу вчителя в школі. Прибульці (*aliens*) репрезентовані як хворобливі, непривабливі істоти (*sickly, unattractive creatures*).

Гумором сповнена розповідь про сестру, яка вважає, що вона Санта Клаус («*My Sister Thinks She's Santa Claus. A Funny Christmas Poem for Kids*»):

My sister thinks she's Santa Claus./ It's really kind of cute./ She likes to shout out "Ho, Ho, Ho!" / and wears a bright red suit/ ... / She'd make a perfect Santa/ which is why it's just too bad/ my sister can't be Santa Claus;/ see, Santa is our dad (2, 29).

Конкретність як головна особливість дитячої поезії репрезентована в діях дівчинки, яка уявляє себе Санта Клаусом:

... likes to shout out "Ho, Ho, Ho!"; wears a bright red suit; carries lots of toys around/ inside a great big sack/ and keeps her eight pet reindeer/ with her sleigh out in the back; Then once a year, on Christmas Eve,/ she flies off in her sleigh/ delivering her gifts around the world/ for Christmas Day (2, 29).

У вірші «*My teacher calls me sweetie cakes. A Funny School Poem for Kids*» (3) подано список ласкавих звернень вчителя (*angel face, pookie bear, honey, precious baby doll, pumpkin pie, doodle bug, honey bunch, darling butterfly*) до одного з учнів (*My classmates think it's funny/ to hear her call me*). «Кінцівка-сюрприз» розкриває гумор поетичного тексту: виявляється, що вчитель – це мама учня (*My class is so embarrassing/ I need to find another;/ just any class at all/ in which the teacher's not my mother*).

У вірші «*My Teacher Ate My Homework. A Funny School Poem for Kids*» (3) актуалізовано інший тип «емотивного-Я» ідентичності Кенна Несбітта – «жартівник». Автор у жартівливій формі розповідає, як вчитель з'їв домашню роботу (*My teacher ate my homework,/ which I thought was rather odd*), оцінив роботу учня (*He licked off all his fingers,/ gave a burp and said, "You pass."*), а наприкінці з'ясувалося, що це – урок кулінарії (*I guess that's how they grade you/ when you're in a cooking class*).

Вірш «*I Played a Game*» (3, 34) містить 24 рядки, у 19 з яких представлено широкий спектр лексики на позначення дитячої активності:

I played a game./ I rode my bike./ I had a snack./ I took a hike./ I read a book./ I watched TV./ I built a fort./ I climbed a tree./ I surfed the web./ I played guitar./ I caught a bug/ inside a jar./ I called my friends./ I dug a hole./ I kicked a ball./ I scored a goal./ I had a swim./ I learned to skate./ I played with toys./ I stayed up late./ It's fair to say/ I do like school,/ but even more, though,/ weekends rule! (3, 34).

Зазначене дає змогу виокремити тип «витівник» як різновид «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета. Веселитися, відпочивати, радіти, щось витівати – усе це правила вихідного дня. Навіть назва вірша акцентує на «витівникові» як одному з типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета. «Назви віршів можуть містити як інформацію про тему поетичного тексту, так і настанови автора на регулювання поведінки адресата, актуалізуючи при цьому прагматичні відносини. Назви віршів корес-

пондують позицію адресанта, що корелює з очікуваннями адресата, його свідомістю, світосприйняттям і світовідчуттям» [5, 245].

«Дієслова, які називають рух і переміщення в просторі, відповідають такій ознаці англомовного дитячого поетичного дискурсу, як предметність і конкретність. Дієслова руху відповідають основним напрямом в реалізації активних дій. За допомогою дієслівної лексики поет демонструє систему дитячих дій, емоцій, переживань, почуттів, станів, тобто комплексно представляє дитячий персонаж через його дії» [6, 30].

Вірш «*Basketball's My Favorite Sport. A Funny Basketball Poem for Kids*» (3) репрезентує одночасно декілька типів «емотивного-Я»: «витівник» (*Basketball's my favorite sport./ I dribble up and down the court*), «жартівник» (*The ball goes bouncing off my toes/ and beans the teacher on the nose*), знову «витівник» (*With no one playing anymore./ I grab the ball. I shoot. I score./ I love this game! It's so much fun*), «гуморист» (*The teacher cried, but, hey - we won*).

Можемо припустити, що всі зазначені типи «емотивного-Я» об'єднуються в один спільний – «оптиміст», оскільки мати почуття гумору, вміння веселитися, жартувати, щось витівати, отже, загалом мати позитивні настанови і мотиви, тобто бути оптимістичним, підтверджує той факт, що у процесі створення дитячих поетичних текстів здійснюється деяка ідентифікація митця зі створеним ним образом – з дітьми, а діти, як відомо, «за своєю природою щасливі й оптимісти» [7, 356–357].

З урахуванням результатів спостережень за словниковими дефініціями понять «гумор», «жарт» і «витівка» доходимо висновку, що вони мають точки дотику, витікають один з одного, переплітаються й іноді майже накладаються. Гумор – це «різновид комічного, відображення смішного в життєвих явищах і людських характерах; вживається і в широкому розумінні – як взагалі сміх і почуття смішного» [15, 173]; «сказане чи зроблене для розваги, сміху; дотеп, витівка» [16, 192]; «гумор асоціюється зі сміхом» [20, 344]. Жарт – «фраза або параграф з гумористичним змістом. Може бути у формі невеликого оповідання або запитання. Жарти можуть використовувати іронію, сарказм, каламбур або інші подібні засоби» [16, 511]; «вислів, витівка, дотеп, комічна дія тощо, які викликають сміх і слугують для розваги. Експресії словесного жарту нерідко сприяють римоване мовлення, діалог, каламбур, алогізми тощо» [15, 257]. «Так багато написано про характер таких слів, як гумор, дотепність, сатира, сарказм, іронія, що буде самовпевненим і непотрібним, щоб спробувати ще більше дізнатися» [21, 252]. Отже, гумор має більш загальне значення, бо асоціюється зі сміхом, жарт – це щось, що має гумористичне змістовне наповнення, тоді як гумор і жарт мають спільну точку дотику, що їх характеризує, – витівка. Цілком логічним виявляється об'єднання типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета «гуморист», «жартівник», «витівник» в один більш загальний відносно окреслених – «оптиміст».

У довідковій літературі поняття «оптимізм» у загальному сенсі потрактовано як почуття (настрій,

тенденція) чогось хорошого, позитивного, сповненого надії на найкраще. Так, «оптимізм (від лат. *optimus* – найкращий) – один з двох основних видів сприйняття світу, що виражає позитивне, довірливе ставлення до нього; протистоїть песимізму. У повсякденному розумінні – це схильність бачити і підкреслювати в усіх життєвих подіях позитивні сторони, не засмучуватися через негаразди, вірити в успіх, у щасливий результат будь-якого починання та благополуччя наприкінці» [19, 563]. «Оптимізм – світосприймання, перейняте бадьорістю, життєрадісністю, твердою вірою в краще майбутнє, в успіх; протилежне песимізму» [17, 732]. «Оптимізм – філософський принцип, згідно з яким довколишня реальність є найкращим із можливих улаштувань, або що сучасний світ є найбільш завершеним і досконалим творінням. Незважаючи на наявність у світі зла, все, що в ньому здійснюється, спрямоване на благо. У повсякденному значенні оптимізм – це особливий настрій, що спонукає людину бачити в усьому лише позитивний бік і не впадати у відчай» [18, 452]. «Оптимізм – відчуття, сповнене надії та підкреслення позитивних сторін ситуації; або віра в те, що станеться щось добре [23]. «Оптимізм – тенденція бути сповненим надії і підкреслювати або думати більше про гарні сторони ситуації, а не про погані; або відчуття того, що в майбутньому добре буде частіше траплятися, ніж погане» [22]. «Оптимізм – почуття того, що все буде добре; що щось буде успішним; тенденція мати це почуття» [24]. «Оптимізм підтверджує остаточне піднесення або панування добра» [21, 421].

Усе зазначене доводить можливість виокремлення типу «оптиміст», що узагальнює такі підтипи «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «гуморист», «жартівник», «витівник». Дитячі поезії Кенна Несбітта переповнені оптимістичним звучанням, життєрадісністю, позитивними мотивами та настановами, що сприяють формуванню емоційної сфери маленьких читачів.

Однією з основних характеристик поетичних текстів автора є їх конкретність. У ракурсі мовностилістичних особливостей це проявляється в переважанні іменників з конкретним значенням, дієслів на позначення рухової діяльності, якісних прикметників (на позначення розміру, кольору, форми предметів тощо), кількісних числівників; відсутності абстрактних понять; насиченості простими, односкладними або двоскладними реченнями, ускладненими однорідними членами речення, окличними і питальними конструкціями, що таким чином поповнює словник

дітей у процесі пізнання навколишнього світу. Аналіз ілюстративного матеріалу засвідчує, що «оптиміст» як тип «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета репрезентовано за допомогою названих мовностилістичних особливостей.

Мовлення дитини влаштоване відповідно до найвищих уявлень про мову і спілкування. Набір комунікативних засобів, якими володіє дитина, містить у собі деякі прогалини. Такі лакуни дитина намагається заповнити за аналогією з уже засвоєними словниковими моделями. Дитячі поетичні тексти Кенна Несбітта виявляються колоритними зразками таких словникових моделей.

Вірші автора впливають на формування світогляду і комунікативної компетенції, закладають основи становлення емоційної стійкості маленьких пізнавачів світу. Гумор, веселощі і жарти сприяють створенню легкої форми сприйняття поезій Кенна Несбітта, одночасно розширюють межі багатства лексики і синтаксису мови, будують світ позитивних емоцій і систему цінностей у дітей.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Таким чином, результати роботи дають підстави вважати, що ідентичність – це явище, що конструюється в контексті дискурсивної інтеракції. Принцип емотивного конструювання як один з механізмів конструювання ідентичності проявляється в когнітивних, афективних і поведінкових компонентах, що окреслює генезис, детермінацію та репрезентацію ідентичності дитячого поета. Ідентичність дитячого поета породжується у процесі взаємодії з конкретним культурно-соціальним середовищем, де творить автор, на основі попереднього досвіду й під впливом внутрішніх стимулів. На ідентичність дитячого поета має вплив творча діяльність, що репрезентовано за допомогою мовленнєвої активності, при цьому продуктами діяльності автора постають дитячі вірші. Ідентичність зреалізовано як на рівні мови, так і на рівні емоцій, що засвідчує моделювання «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета. Проведений у роботі аналіз дає змогу виокремити узагальнений тип «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета – «оптиміст», що охоплює такі підтипи, як «гуморист», «жартівник», «витівник».

Перспективи заявленої проблеми полягають у можливості ґрунтовного дослідження ідентичності англomовного дитячого поета Кенна Несбітта (Kenn Nesbitt) з метою встановлення шляхів конструювання ідентичності сучасного дитячого поета.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернс Р. Развитие «Я-концепции» и воспитание / Р. Бернс ; [пер. с англ. и общ. ред. В. Я. Пилиповский]. – М. : Прогресс, 1986. – 420 с.
2. Громова В. М. Конструирование идентичности в интернет-дискурсе персональных объявлений : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / В. М. Громова. – Ижевск, 2007. – 19 с.
3. Киселев И. Ю. Формирование идентичности в российской провинции / И. Ю. Киселев, А. Г. Смирнова. – М. ; Ярославль : Институт психологии РАН, 2001. – 152 с.
4. Матузкова О. П. Ідентичність як структура / О. П. Матузкова // Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки. – 2014. – Т. 164. – С. 15–19.
5. Пікалова А. О. Проблема адресації в контексті англomовного дитячого поетичного дискурсу / А. О. Пікалова // Актуальні питання іноземної філології : [наук. журн. / редкол. : І. П. Бісбук (гол. ред.) та ін.]. – Луцьк, 2018. – № 8. – С. 242–248.

6. Пікалова А. О. Специфіка змістовного простору англомовного дитячого поетичного дискурсу в проекції на лінгвістичні особливості / А. О. Пікалова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2018. – № 7 (321) жовтень. – С. 18–32.
7. Чуковский К. И. От двух до пяти / К. И. Чуковский. – М. : КДУ, 2005. – 400 с.
8. Шаховский В. И. Текст и его когнитивно-эмотивные метаморфозы (межкультурное понимание и лингвоэкология) / В. И. Шаховский, Ю. А. Сорокин, И. В. Томашева. – Волгоград : Перемена, 1998. – 148 с.
9. Bauman R. Language, identity, performance / Richard Bauman // Pragmatics. – 2000. – No. 10 (1). – P. 1–5.
10. Bucholtz M. Identity and interaction: a sociocultural linguistic approach / Mary Bucholtz, Kira Hall // Discourse Studies. – London : SAGE Publications, 2005. – Vol. 7 (4–5). – P. 585–614.
11. Davies B. Positioning: The Discursive Production of Selves / Bronwyn Davies, Rom Harré // Journal for the Theory of Social Behaviour. – 1990. – No. 20 (1). – P. 43–63.
12. Foolen A. The expressive function of language: Towards a cognitive semantic approach / Ad Foolen // The Language of Emotions. Conceptualization, Expression and Theoretical Foundation. – Amsterdam / Philadelphia, 1997. – P. 15–32.
13. Goleman D. Emotional Intelligence. Why it can matter more than IQ / Daniel Goleman. – 10th ed. – New York ; London : Bantam Books, 2005. – 384 p.
14. Koller V. How to Analyse Collective Identity in Discourse – Textual and Contextual Parameters / Veronika Koller // Critical Approaches to Discourse Analysis across Disciplines. – 2012. – Vol. 5 (2). – P. 19–38.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

15. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремко]. – К. : Видавничий центр «Академія», 2007. – 752 с.
16. Словник української мови : в 11 тт. / [редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К. : Наук. думка, 1971. – Т. 2. – 550 с.
17. Словник української мови : в 11 тт. / [редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К. : Наук. думка, 1974. – Т. 5. – 840 с.
18. Філософський енциклопедичний словник : [енциклопедія] / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
19. Философия : Энциклопедический словарь / [под ред. А. А. Ивина]. – М. : Гардарики, 2004. – 1072 с.
20. A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory / [ed. by J. A. Cuddon]. – 5th ed. – Oxford : Wiley-Blackwell, 2013. – 803 p.
21. A Dictionary of Modern English Usage / [ed. by H. W. Fowler]. – 2nd ed. – Oxford : Oxford University Press, 1983. – 749 p.
22. Cambridge Academic Content Dictionary : Reference Book with CD-ROM / [ed. by Paul Heacock]. – Cambridge : Cambridge University Press, 2008. – 1156 p.
23. Cambridge Advanced Learner's Dictionary / [ed. by Colin McIntosh]. – 4th ed. – Cambridge : Cambridge University Press, 2013. – 1856 p.
24. Oxford Advanced Learner's Dictionary / [ed. by Joanna Turnbul]. – 8th ed. – Oxford : Oxford University Press, 2011. – 1428 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Nesbitt Kenn. The Aliens Have Landed at Our School! / Kenn Nesbitt. – New York : Running Press Adult, 2006. – 96 p.
2. Nesbitt Kenn. My Hippo Has the Hiccups: And Other Poems I Totally Made Up (A Poetry Speaks Experience) / Kenn Nesbitt. – Naperville, Illinois : Sourcebooks Jabberwocky, 2009. – 176 p.
3. Nesbitt Kenn. Revenge of the Lunch Ladies: The Hilarious Book of School Poetry Paperback / Kenn Nesbitt. – New York : Running Press Adult, 2007. – 80 p.